

Bilaga 1 Kompetenskrav för instruktion och delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter inom kommunal hälso- och sjukvård

Generell kompetens

- Grundläggande språkkunskaper (förstå muntliga och skriftliga instruktioner) utifrån SOSFS 2011:12, HSLF-FS 2021:107 samt patientsäkerhetslagen
- Kunskaper i att signera och återrapportera i journalsystem
- Kunskaper i dokumentation
- God patientkännedom; förstå och tolka patientens reaktioner och signalera/rapportera till legitimerad personal vid behov.

Den som tar mot en delegering ska ha fyllt 18 år.

Observation av specifikt hälsotillstånd

Kompetenskrav:

Att kunna ta emot instruktion från legitimerad personal

- Att adekvat kunna redogöra för vilken instruktion/uppgift som har förmedlats om patientens hälsotillstånd och vad som ska utföras.

Kompetensutveckling

Kompetenskrav:

- Att kunna tillgodose sig ny kunskap.

Basal hygien

Kompetenskrav:

- Praktisk och teoretisk kunskap i hygienrutiner enligt lagar och riktlinjer
- Utföra korrekt handhygien: handtvätt och handdesinfektion med rätt teknik och frekvens
- Använda personlig skyddsutrustning (handskar, plastförkläde, visir, andningsskydd) vid risk för kontakt eller stänk
- Använda arbetskläder: kortärmade, rena varje dag, tvättade vid minst 60 ° C, bytas vid kontaminering
- Hålla händer/armar fria från smycken, nagellack, konstgjorda naglar, plåster och annat som försvårar hygien.

SBAR

Kompetenskrav:

- Att förstå syftet med att använda SBAR som ett verktyg i att överföra information. Säker, strukturerad kommunikation för att förhindra fel i vården
- Att kunna rapportera enligt SBAR-modellen, via samtal/dokumentation.

Specifik kompetens

Läkemedelshantering

Kompetenskrav:

- Grundläggande kunskap i läkemedelshantering som ska innehålla:

Lagar och föreskrifter

- Hälso-och sjukvårdslagen (HSL)
- Patientsäkerhetslagen (PSL)
- Socialstyrelsens föreskrifter till exempel HSLF-FS 2017:37-Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården

Läkemedlens grunder

- Vad läkemedel är
- Vanligt förekommande läkemedelsgrupper, deras risker och biverkningar
- Olika läkemedelsformer (tabletter, mixtur, injektion, plåster m.m.)
- Vanligt förekommande biverkningar och interaktioner
- Förvaring och hållbarhet

Läkemedelsprocessen

- Att kunna läsa och tyda läkemedelslista/ordinationshandling
- Iordningställande (t.ex. dosett, flytande läkemedel)
- Administrering eller överlämnande till patient
- Signering och dokumentation
- Avvikelsehantering och rapportering

Säker läkemedelshantering

- Kunna utföra kontroller mot läkemedelslistan i enlighet med föreskriften för att säkerställa att det är **rätt patient, rätt läkemedel, rätt dos, rätt tid och rätt administreringssätt**

- Dubbelkontroller och hantering av riskläkemedel
- Rimlighetsbedömning av såväl ordinerad som iordningställd dos vid iordningställandet
- Åtgärder vid misstänkt biverkan eller felmedicinering
- Kontakt med sjuksköterska vid avvikande hälsotillstånd hos patienten eller andra frågeställningar
- Hygien och hantering av läkemedelsrester och kasserade preparat
- Kännedom om lokala rutiner kring läkemedelshantering

Praktisk träning

- Iordningställa läkemedel
- Kontroll mot läkemedelslistan
- Olika former av läkemedelsadministrering
- Simuleringar eller praktiska moment under handledning

Iordningställande av doser i doseringshjälpmedel (t.ex. dosett)

- Grundläggande kunskaper i läkemedelshantering utifrån ovan
- Praktisk träning
- Praktisk förmåga att hantera hjälpmedlet
- Kunskap om kontroller som ska utföras vid iordningställande av läkemedel
- Rimlighetsbedömning av ordinationer
- Läsa och tolka en ordinationshandling, förpackningar, bipacksedel

Iordningställa och administrera flytande läkemedel

Kompetenskrav:

- Rimlighetsbedömning av ordinationer
- Kunskap kring volymer och styrkor för att kunna räkna ut och iordningsställa rätt dos
- Praktisk träning av administrering: Kan dra upp /hålla rätt mängd utifrån en ordination

Iordningställa och administrera vid behovs läkemedel

Kompetenskrav:

- Kunskap om hantering av läkemedel från originalförpackning eller tillfälliga förpackningar
- Rimlighetsbedömning av dos
- Kunskap om dokumentation och kontakt med sjuksköterska

Iordningställa och administrera läkemedel via sond

Kompetenskrav:

- Teoretisk och praktisk kunskap om hantering av sond
- Teoretisk och praktisk kunskap om hur läkemedel ska administreras via sond

Läkemedelsautomat: Fylla på iordningställda läkemedel till automat

Kompetenskrav:

- Kunskap om hantering av läkemedelsautomat

Läkemedelstillförsel via depoplåster

Kompetenskrav:

- Grundläggande kunskaper i läkemedelshantering utifrån ovan
- Ska praktiskt kunna dokumentera i förbrukningsjournal (särskilda läkemedel-narkotika)
- Kännedom om rutin för kassation av plåster
- Praktisk kunskap om administreringsställen på kroppen
- Praktisk kunskap om märkning

Insulin med insulinpenna

Kompetenskrav:

- Kunskap om diabetes typ 1 och diabetes typ 2, motsvarande undersköterskeutbildning
- Kunskap om symtom på akut lågt och akut högt blodsocker
- Kunskap om nödvändiga åtgärder som ska vidtas relaterade till lågt och högt blodsocker
- Patientspecifik kunskap om målvärden för blodsocker
- Kunskap om matintag i samband med insulininjektion
- Kunskap om skillnad om olika insulinsorter på patientspecifik nivå
- Praktisk kunskap om injektionsställen på kroppen på patientspecifik nivå
- Praktisk kunskap om handhavande av insulininjektioner
- Praktisk träning av insulininjektion tillsammans med delegerande sjuksköterska, minst två tillfällen
- Kunskap om kontroll av patientens mående innan insulininjektion och ställningstagande till eventuell blodsockerkontroll innan administrering

- Kunskap om kontroll av läkemedelsordination innan insulininjektion
- Kunskap om kontroll att insulinet inte redan är givet
- Kunskap om kylförvaring
- Kunskap om hur insulinpenna ska märkas med namn, personnummer och öppningsdatum
- Kunskap om kassering av insulinpenna
- Kunskap om hantering av riskavfall

Övriga subkutana injektioner (t.ex. GLP1 analoger, innohep, fragmin)

Kompetenskrav

- Kunskap om indikation på patientspecifik nivå
- Praktiskt handhavande av injektioner
- Praktisk kunskap om injektionsställen på kroppen på patientspecifik nivå
- Kunskap om kylförvaring
- Kunskap om hur injektionspennan ska märkas med namn, personnummer och öppningsdatum
- Kunskap om kassering av injektion
- Kunskap om hantering av riskavfall

Syrgasbehandling

Kompetenskrav:

- Kunskap om hur syrgasgrimma ska sättas på vid syrgasbehandling med syrgaskoncentrator
- Kunskap om hur syrgas från portabel tub startas och kontrolleras
- Kunskap om vad syrgasbehandling innebär, syftet med behandling, rutiner och risker (t.ex. rökning)
- Kunskap om när sjuksköterska ska kontaktas
- Praktisk kunskap av kontroll av syrgastub (att tuben innehåller syrgas/inte är tom)
- Praktisk kunskap om inställning av syrgasflöde
- Praktisk kunskap om handhavande av tuben

Kateter- och stomivård

Kompetenskrav:

- Kunskap om vad kateter/stomibehandling innebär
- Kunskap om syftet med behandlingen
- Kunskap om hur katetern/stomin och urinpåsen/stomipåse ska sitta
- Kunskap om när och hur påsen ska bytas och märkas

- Kunskap om eventuella risker
- Kunskap om mätning av urinmängd
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas
- Kunskap om tillsyn av kateterfunktion/stomifunktionen

Kateterisering av kvinnor (byte av kateter)

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomin i utförandet
- Praktisk kunskap av utförandet
- Kunskap om risker vid kateterisering
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Omkuffning av kateter

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomin
- Praktisk kunskap i utförandet
- Kunskap om risker vid omkuffning
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Kateterspolning

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomin
- Praktisk kunskap i utförandet
- Kunskap om risker vid spolning av kateter
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Blåsfunktionsträning enligt schema

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomin
- Kunskap om syftet med åtgärden
- Praktisk kunskap i utförandet
- Kunskaper om risker vid blåsträning
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Intermittent kateterisering (Rikning)

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomin

- Praktisk kunskap i utförandet
- Kunskap om risker vid intermittent kateterisering
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Stomiomläggning vid komplicerad eller nylagd stomi

Kompetenskrav:

- Kunskap om vad stomiomläggning innebär
- Kunskap om syftet med behandlingen
- Kunskap om hur platta eller påse ska sitta, när och hur påsen ska bytas
- Kunskap om eventuella risker vid stomiomläggning
- Kunskap om hur såret ska skötas
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Provtagning

Kompetenskrav:

- Kunskap om att provtagning sker efter ordination av ansvarig sjuksköterska

(Undantag för temperatur, blodtryck, puls, saturation och blodsockerkontroll som får tas utan ordination.)

Urinprov

Kompetenskrav:

- Praktisk kunskap av provtagning vid ordinarie provtagning och kvarliggande kateter
- Kunskap om hantering och förvaring av provmaterial
- Kunskap om hur resultat avläses

Kapillärprov- blodsocker

Kompetenskrav:

- Praktisk kunskap av kapillärprovtagning
- Kunskap om att avläsa resultat
- Kunskap om hantering av riskavfall

Venprov

Kompetenskrav:

- Praktisk kunskap om venprovtagning

- Kunskap om provtagningsordning
- Kunskap om hantering av remiss och märkning av rör
- Kunskap om förvaring av provmaterial
- Kunskap om hantering av riskavfall

Faecesprov

Kompetenskrav:

- Praktisk kunskap om provtagning för faeces
- Kunskap om förvaring av provmaterial
- Kunskap om riskavfall

Puls, blodtryck, saturation och temperatur

Kompetenskrav:

- Praktisk kunskap om kontroll av puls, blodtryck, saturation och temperatur
- Kunskap om rengöring av medicintekniska produkter mellan varje patient

Behandling

Sugning av munhåla och övre luftvägar

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomi i munhåla och övre luftvägar
- Praktisk kunskap om hur momentet ska utföras
- Praktisk kunskap om den tekniska utrustningen

Sugning av munhåla och trakeostomi

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomi i munhåla och övre luftvägar
- Praktisk kunskap om hur momentet ska utföras
- Praktisk kunskap om den tekniska utrustningen

Rengöring av trakeostomi + byte av innerkanyl

Kompetenskrav:

- Kunskap om anatomi i munhåla och övre luftvägar
- Praktisk kunskap om hur momentet ska utföras
- Praktisk kunskap om den tekniska utrustningen

Sårbehandling- Specifik

Kompetenskrav:

- Kunskap om sårvård och basal hygien i utförandet
- Praktisk kunskap av att lägga om specifika sår
- Kunskap om att bedöma sårets utveckling
- Kunskap om att dokumentera sårets utveckling samt utförd omläggning
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Ta på kompressionsstrumpa

Kompetenskrav:

- Kunskap om varför ordination av kompressionsstrumpor finns
- Kunskap om hur kompressionsstrumpan ska sitta

Kompressionslinda ben/kompressionsbehandling

Kompetenskrav:

- Teoretisk kunskap om orsak till kompressionslindning/kompressionsbehandling
- Praktisk kunskap om hur behandlingen ska utföras

Sondmatning i gastrostomi: spruta/aggreat/pump

Kompetenskrav:

- Teoretisk kunskap gällande sondmatning
- Praktisk kunskap gällande sondmatning
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas

Sondmatning i Clinifeeding sond (nasogastrisk): spruta/aggreat/pump

Kompetenskrav:

- Teoretisk kunskap gällande sondmatning
- Praktisk kunskap gällande sondmatning
- Praktisk kunskap gällande kontroll av korrekt sondläge (stetoskop/lackmuspapper)
- Kunskap om när legitimerad personal ska kontaktas
- Kunskap om riskerna

Dödsfall

Kompetenskrav:

- Kunskap om hantering av medicintekniska produkter hos avliden, ex. plocka bort infarter, avveckla kateter m.m.

Rehabilitering

Ståstöd

Kompetenskrav:

- Förstå syfte och mål med insatsen
- Förstå riskerna med användandet för patienten
- Kunna följa behandlingsplanen
- Goda praktiska kunskaper om ståstöds funktioner och individuella inställningar för patienten. Personalen ska praktiskt visa legitimerad personal hur insatsen ska utföras

Tippbord (tippbräda, manuell/elektrisk)

Kompetenskrav:

- Förstå syfte och mål med insatsen
- Förstå riskerna med användandet för patienten
- Kunna följa behandlingsplanen
- Goda praktiska kunskaper om tippbordets funktioner och individuella inställningar för patienten. Personalen ska praktiskt visa legitimerad personal hur insatsen ska utföras

Andningsträning/PEP: Motståndsandning

Kompetenskrav:

- Förstå syfte och mål med insatsen
- Förstå riskerna med användandet för patienten
- Kunna följa behandlingsplanen
- Goda praktiska kunskaper om hur utrustningen för PEP andning fungerar samt vilka individuella inställningar patienten ska ha. Personalen ska praktiskt visa legitimerad personal hur insatsen ska utföras
- Goda kunskaper i rengöring och hygien vid användning av PEP utrustning

TENS- smärtlindring

Kompetenskrav:

- Förstå syfte och mål med insatsen
- Förstå riskerna med användandet för patienten

- Kunna följa behandlingsplanen
- Goda praktiska kunskaper om hur TENS apparaten fungerar samt vilka individuella inställningar patienten ska ha. Personalen ska praktiskt visa legitimerad personal hur insatsen ska utföras.

Ortos (Nackkrage)

Kompetenskrav:

- Förstå syfte och mål med insatsen
- Förstå riskerna med ortosbehandling
- Kunna följa behandlingsplanen
- Goda praktiska kunskaper om hur ortosen fungerar samt vilka individuella inställningar patienten ska ha. Personalen ska praktiskt visa legitimerad personal hur insatsen (på och avtagning) ska utföras
- Kunskap hur man kontrollerar hudkostym

Kontrakturprofylax: Specifik

Kompetenskrav:

- Förstå syfte och mål med insatsen
- Förstå riskerna med behandlingen
- Kunna följa behandlingsplanen
- Goda praktiska kunskaper om hur specifik kontrakturprofylax ska utföras. Personalen ska praktiskt visa legitimerad personal hur behandlingen ska utföras.